

УДК 336

Петраков Вадим

студент групи ППм-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль

Науковий керівник: Маркович Ірина

кандидат економічних наук, доцент

доцент кафедри економіки та фінансів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль

ОПТИМІЗАЦІЯ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ ТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА ЯК ВЕКТОР ТРАНСФОРМАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У ХХІ столітті транспортна галузь постала перед новим набором викликів: з одного боку — економічна нестабільність, зростання витрат на енергоносії, жорстка конкуренція; з іншого — вимоги сталого розвитку, екологічні стандарти, цифровізація та потреба в адаптації до інноваційних підходів. Відтак перед транспортними підприємствами постає завдання не лише зберегти ефективність, а й переосмислити свої бізнес-процеси — з акцентом на раціональне використання ресурсів.

Цей процес не зводиться до механічного скорочення витрат чи оновлення парку техніки. Йдеться про глибоку трансформацію всієї моделі функціонування підприємства, в основі якої — стратегічне управління ресурсами, екологічна відповідальність і технологічна гнучкість.

Оптимізація ресурсів у транспортному секторі передбачає інтегроване управління як матеріальними (паливо, техніка, інфраструктура), так і нематеріальними (інформація, персонал, час) складовими. Наприклад, використання систем GPS-моніторингу та цифрової аналітики дозволяє відстежувати маршрути в режимі реального часу, зменшувати холості пробіги, запобігати поломкам завдяки прогнозуванню технічного стану транспорту. Водночас, раціональний підхід до формування графіків перевезень дає змогу зменшити витрати на зарплатню, паливо і амортизацію.

Однак ефективність таких рішень не можна вимірювати виключно економічними показниками. Оптимізація є фундаментом для побудови довгострокової, стійкої бізнес-моделі, що відповідає принципам сталого розвитку. В умовах зростання уваги до вуглецевого сліду, транспортне підприємство, яке впроваджує енергоефективні технології, використовує альтернативні види пального або електротранспорт, підвищує не лише свою репутаційну вартість, а й привабливість для міжнародних партнерів.

Сталий розвиток вимагає балансу між ефективністю, інноваціями та екологічністю. У цьому контексті бізнес-процеси повинні стати не просто ефективними, а «розумними» — тобто такими, що враховують широкий спектр факторів: від технічного стану автопарку до аналізу соціального впливу діяльності підприємства на громади та міське середовище.

Інновації, зокрема цифрові інструменти управління, не лише пришвидшують процеси, а й змінюють логіку управлінських рішень. Замість реактивного управління — проактивне планування, яке базується на даних. Замість фіксації проблем — їх попередження, на основі аналізу тенденцій. Тобто відбувається поступовий перехід до еко системного мислення, де кожна одиниця ресурсу має свою вагу в загальній ефективності.

Цей підхід можна представити у вигляді трикутника, де оптимізація ресурсів забезпечує рівновагу між економією, технологічними інноваціями та екологічною відповідальністю.



Рис.1 Трикутник ефективності сталого транспортного підприємства

Успішна трансформація бізнес-процесів у транспортному підприємстві не можлива без стратегічної оптимізації ресурсів. Це не тимчасовий тренд, а відповідь на системні зміни у світовій економіці. У поєднанні з цифровими технологіями, такий підхід формує передумови для переходу до екологічно орієнтованого, гнучкого та конкурентоспроможного транспорту.

Україна, як держава, що прагне інтеграції до європейського ринку, має всі передумови для впровадження сталих логістичних моделей. Завдяки технологічним рішенням, зміні мислення керівництва та підтримці з боку держави, транспортні підприємства можуть не тільки вижити у складних умовах, а й стати флагманами економічної трансформації.

Разом із тим, варто підкреслити, що оптимізація має носити системний, а не точковий характер. Рішення повинні базуватись на комплексному аналізі всіх процесів підприємства — від технічного обслуговування до управління персоналом. Тільки в такому випадку можна досягти справжньої ефективності, яка не жертвує якістю чи довгостроковими перспективами заради швидких результатів.

У перспективі, саме ті транспортні підприємства, які зроблять ставку на розумне використання ресурсів, цифрові інструменти, а також етичну й екологічну відповідальність, матимуть перевагу не лише на внутрішньому, а й на міжнародному ринку. Їхня трансформація стане не лише економічно виправданою, а й суспільно значущою.

Перелік використаних джерел:

1. Гончаренко І.І. Оптимізація логістичних процесів на транспортних підприємствах. – К.: Логос, 2021.
2. Стратегія сталого розвитку України на період до 2030 року. – Кабінет Міністрів України, 2020.
3. UNECE. Sustainable Transport Practices in the Post-COVID World. – Geneva, 2022.
4. Porter, M. Competitive Advantage. – Free Press, 2004.
5. Harvard Business Review. (2023). Smart Logistics and the Future of Green Transport.